

Міністерство освіти і науки України
Університет банківської справи
Черкаський навчально-науковий інститут

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Черкаси 2021

Міністерство освіти і науки України
Університет банківської справи
Черкаський навчально-науковий інститут

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

МАТЕРІАЛИ
XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО–ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 листопада 2021 р.

Черкаси

УДК 336.71 (477)

ББК 65.262 (4Укр)

Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації фінансових ринків :
Матеріали XV Міжнародної науково–практичної конференції. 17 листопада
2021 р. – Черкаси : ЧННІ Університет банківської справи, 2021. – 241 с.

Відповідальні за випуск Пантелєєва Н.М., д.е.н., професор

Збірник містить матеріали XV Міжнародної науково–практичної конференції «Розвиток банківських систем світу в умовах глобалізації фінансових ринків» з актуальних проблем реалізації цілей сталого економічного розвитку в умовах викликів кризи COVID-19; функціонування та розвитку фінансової індустрії і банківських систем; упровадження фінансових технологій та цифрових рішень для забезпечення фінансової інклюзії та безпеки в умовах нових викликів і загроз; реалізації стратегій, моделей та технологій менеджменту в умовах цифрових трансформацій, інновацій та пандемічних обмежень; сучасних новацій у ключових аспектах обліку, аудиту та оподаткування; секторального лідерства індустрії інформаційних і комунікаційних технологій; кримінально-процесуальних аспектів розслідувань фінансових і кіберзлочинів; формування необхідних знань і навичок для задоволення поточних і майбутніх очікувань суспільства та ринку праці.

Видання розраховано на фахівців фінансової сфери, науковців, викладачів, фахівців, аспірантів і здобувачів вищої освіти.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Києва, Полтави, Ірпіння, Львова, Сум, Хмельницька, Одеси, Черкас, Мелітополя (Україна), Республіки Казахстан, Республіки Узбекистан, Республіки Біларусь.

Погляди, висловлені в публікаціях, є виключно позицією авторів.

© Автори текстів, 2021 р.

© ЧННІ УБС, 2021 р.

УДК 336.741

ПРОБЛЕМЫ ВОССТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА COVID-19

Зборина И.М.

к.э.н., доцент, доцент кафедры экономики и бизнеса
УО «Полесский государственный университет»
(Пинск, Беларусь)

В результате пандемии коронавирусной инфекции COVID-19 мировая экономика погрузилась в самую глубокую рецессию за последние восемьдесят лет. Больше всего пострадала экономика тех стран, которые имели прочные торговые связи или были встроены в производственно-сбытовые цепочки со странами еврозоны или Россией, а также стран, которые сильно зависят от туризма или экспорта энергоресурсов и металлов. При этом, в странах, где запоздало вводились меры по ограничению распространения вирусной инфекции, наблюдались более массовые вспышки заболевания, более высокая смертность и более резкое падение деловой активности по сравнению с экономиками, которые действовали более оперативно, поскольку этим странам приходилось устанавливать более жесткие ограничения. Но прежде всего пандемия коронавирусной инфекции COVID-19 нанесла прямой удар по человеческому капиталу, оказав негативное воздействие и на образование, и на здоровье людей. Проблеме влияния кризисных явлений, вызванных пандемией на восстановление и развитие человеческого капитала, пойдём речь в данном исследовании.

Человеческий капитал – один самых неотчуждаемых активов, которыми может обладать человек. Физический капитал можно разрушить, финансовый капитал можно конфисковать, но человеческий капитал не отделим от его обладателя. Пандемия коронавирусной инфекции COVID-19 нанесла удар по этому ценному активу. В отличие от стихийных бедствий, чье разрушительное воздействие на физический капитал намного превосходит воздействие на человеческий капитал, пандемия оставила нетронутыми здания, заводы и инфраструктуру, но при этом крайне негативно отразилась на здоровье миллионов людей и сорвала обучение миллионов детей [1].

В 2018 году Всемирный банк впервые опубликовал Индекс человеческого капитала (ИЧК) – индекс, предназначенный для оценки того, как улучшение текущих показателей в области здоровья и образования формирует производительность труда нового поколения работников. По результатам анализа авторы пришли к нескольким выводам. Хорошие показатели базового образования демонстрируют корреляцию с хорошими показателями высшего образования, что указывает на сохраняющуюся важность улучшения

фундаментальных показателей. Данные также демонстрируют отсутствие значимого гендерного разрыва по базовому образованию. В большинстве стран женщины превосходят мужчин по результатам высшего образования. При этом доля женщин, изучающих такие дисциплины, как естественные науки, технологии, инженерное дело и математика (STEM), значительно меньше, чем доля мужчин. Анализ дает картину потерь производительности труда, возникающих в результате распространенности факторов риска для здоровья взрослого населения, увеличивающих негативные последствия в виде заболеваемости и смертности от неинфекционных болезней и некоторых инфекционных заболеваний, включая COVID-19.

Согласно оценкам индекса ИЧК, зафиксированным для региона Европы и Центральной Азии до пандемии, можно ожидать, что люди, рожденные в странах региона сегодня, станут членами общества с высокой производительностью труда – исходя из оценок состояния здоровья и полученного базового образования. Тем не менее, включение в анализ высшего образования, а также факторов риска для здоровья неизбежно повышает планку и подчеркивает необходимость особого внимания к этим дополнительным проблемам. Кроме того, пандемия COVID-19 ставит под угрозу достигнутый прогресс, что делает дополнительные инвестиции в человеческий капитал одним из центральных элементов планов посткризисного восстановления [2].

Пандемия COVID-19 скажется на показателях человеческого капитала молодых поколений по двум причинам. Во-первых, это – непосредственное воздействие самого заболевания. Вторая причина – косвенное воздействие нарушения процессов жизнедеятельности общества в связи с пандемией. В марте 2020 года почти все страны полностью закрыли все учреждения своих систем образования, пытаясь, таким образом, увеличить социальное дистанцирование и предотвратить распространение инфекции. Данные по последствиям пандемии полиомиелита 1916 года и разных стихийных бедствий показывают, что прерывание процесса нормального обучения в школе имеет долговременные последствия. Закрытие школ отрицательно сказывается на обучении по двум причинам: во-первых, потому, что учащиеся усваивают меньше учебного материала, когда школы закрыты. А, во-вторых, прекращение посещения школы, как правило, приводит к утрате ранее приобретенных знаний и навыков. Кроме закрытия школ, к увеличению оттока учащихся может привести сильнейший вызванный пандемией экономический спад, что станет причиной роста образовательных потерь для младших категорий учащихся [3].

Таким образом, для обеспечения прироста человеческого капитала своих граждан, правительствам необходимо принимать стратегические меры, ключевыми из которых могут стать:

- Модернизация системы основного общего образования для создания прочного фундамента дальнейшего экономического развития. В системе основного общего образования приоритетными задачами должны стать: внедрение инновационных учебно-методических подходов и активизация работы по формированию базовых и социо-эмоциональных навыков (включая коммуникационные навыки, навыки решения проблем, самоорганизации и самоконтроля и социальные навыки). Подготовка учителей для преподавания в режиме дистанционного обучения должна стать базовой составляющей любой программы педагогической подготовки в постковидном контексте. Модернизация образовательной среды и учебного оборудования является еще одним путем к улучшению образовательных результатов в системе основного образования. Еще одним основополагающим направлением, требующим улучшений, является управление образовательными учреждениями. Важным ресурсом управления являются информационные системы.
- Повышение актуальности, устойчивости и качества профобразования и высшего образования. Для повышения качества высшего образования можно использовать несколько подходов. Странам с низкими показателями охвата высшим образованием стоит обратить внимание на колледжи, как пример учреждений, обеспечивающих

расширенный доступ в вузы. Крайне важно внедрять учебно-методические и педагогические инновационные подходы, ориентированные преимущественно на решение проблем и самостоятельные занятия, а не на традиционные походы к обучению на основе заучивания материала. Включение педагогической подготовки и альтернативных педагогических подходов в магистерские программы может быть менее затратным способом обеспечения будущих преподавателей необходимыми инструментами и навыками преподавателей высокого класса. Все инвестиции в профобразование и высшее образование должны осуществляться с учетом важности непрерывного образования в ближайшие десятилетия. В связи со старением населения потребуются инвестиции в образование людей, которые уже получили формальное образование, чтобы обеспечить их активное долголетие. Вузы играют ключевую роль в этом отношении, поскольку они находились и находятся на переднем крае создания инновационных программ для взрослого населения, не предусматривающих присвоение степеней.

- Создание возможностей для ликвидации неравенства. Важнейшим этапом, на котором может возникнуть проблема неравенства, является переход от основного к высшему образованию. На пути к высшему образованию могут возникать финансовые и нефинансовые барьеры.

К важнейшим финансовым барьерам относятся ограничения в части ликвидности. Нефинансовыми барьерами могут быть неудовлетворительная учебная подготовка, отсутствие информации, необходимой для выбора профессии, и несоответствие обязательным условиям.

Финансовая помощь является одним из наиболее эффективных инструментов для сокращения неравенства доступа к высшему образованию, поскольку решения тех, кто относится к уязвимым группам, поступать или не поступать в вуз в высокой степени зависят от затрат. Финансовая помощь может предоставляться в форме универсальных грантов, грантов за достижения, грантов для нуждающихся или в форме ссуд.

Одним из нефинансовых барьеров на пути к получению высшего образования для учащихся с низким социально-экономическим статусом является отсутствие информации для выбора профессии и информации о требованиях, предъявляемых вузами к студентам. Для самых социально незащищенных меньшинств может потребоваться более целостный подход, предусматривающий сочетание разных видов поддержки, особенно в системе основного общего образования. Аналогичные подходы могут требоваться для детей с ограниченными возможностями. Помимо улучшения доступа, увеличение учебных часов создает хорошие возможности для получения более разностороннего образования уязвимым учащимися и студентами. Увеличение количества учебных часов в школе создает возможности для дополнительного обучения и внеклассных занятий (дополнительного образования). Опыт указывает на то, что уязвимые учащиеся получают наибольшие преимущества от увеличения учебного времени. Летние программы так же оказались успешным инструментом поддержки для отстающих учащихся, помогающим им улучшить успеваемость по научным дисциплинам.

Список литературы:

1. Гридин А.И. Перспективы развития инвестиций в человеческий капитал под влиянием пандемии COVID-19 // Евразийский Союз ученых. 2020. № 12 (81). С. 17 – 19
2. Доклад об экономике региона Европы и Центральной Азии. Группа Всемирного банка. URL : <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34518/211643RU.pdf?se>
Дата доступа: 21.10.2021
3. Dvořák, M., Rovný, P., Grebennikova, V., Faminskaya, M. (2020). Economic impact of Covid-19 on the labor market and human capital. TerraEconomicus, 18(4), 78–96.

З М І С Т

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ КРИЗИ COVID-19.....

<i>Абдибеков С. У.</i> Оценка эффективности развития региона как субъекта ВЭД.....	8
<i>Жежерун Ю.В.</i> Забезпечення фінансової стабільності банківського сектору в умовах викликів коронакризи	11
<i>Зайналов Ж.Р., Расулов З.Ж.</i> Попытка переосмысления значения экономических циклов	14
<i>Зборина И. М.</i> Проблемы восстановления и развития человеческого капитала в условиях кризиса COVID-19	17
<i>Курбонов Х.А., Бердимурадов А.</i> Проблемы развития рынка корпоративных ценных бумаг в динамично развивающейся экономике ...	20
<i>Панковець М.П., Бикова М. А.</i> Світова енергетична криза 2021: причини, наслідки, шляхи подолання	22
<i>Панковець М.П., Михалюк І.В.</i> Міжнародний обмін інформаційними технологіями в забезпеченні інноваційної складової сталого розвитку ...	24
<i>Пантєлєєва Н.М., Тупіцька Л.В.</i> Вплив епідемії коронавірусу на розвиток ринку іпотечного кредитування	27
<i>Расулов Ш.Ж.</i> Легализация капитала – основа формирования инновационного роста экономики	30
<i>Сембиева Л. М., Жагыпарова А. О.</i> Влияние пандемии на развитие банковской системы Республики Казахстан	33
<i>Фостяк В.В., Швед І.В.</i> Ринок страхування за часів пандемії	35
<i>Хмелярчук М. І., Майстренко В.М.</i> Монетарна політика НБУ в контексті сприяння забезпечення цілей сталого розвитку	38
<i>Шевчук Т. В.</i> Сталий розвиток економіки України в умовах коронакризи	42

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ СВІТУ: РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ І ПОДАЛЬШІ КРОКИ.....

<i>Антків В.В.</i> Особливості кредитування банками корпоративних клієнтів в умовах коронокризи	45
<i>Варцаба В.І.</i> Використання інструментів монетарної політики в протидії пандемії: світовий досвід	48
<i>Гірна О.Й.</i> Вплив онлайн-платежів на прибутковість банків країн з різним рівнем економічного розвитку	51
<i>Голикова А.С.</i> Особенности построения банковских экосистем для субъектов малого и среднего бизнеса в Республике Беларусь	53
<i>Завадська Д.В.</i> Особливості кредиту як джерела фінансування інноваційних потреб розвитку економіки	56
<i>Карчева Г. Т., Карчева І. Я.</i> Українські необанки та як вони впливають на діяльність корпоративних з ними банків	59
<i>Лукашук М. В.</i> Банківське кредитування інновацій в економіці: сучасний	62

стан та закордонний досвід.....	
Міщенко В.І., Науменкова С. В. Особливості дії валютного каналу монетарної трансмісії в Україні	65
Пантелєєва Н.М. Глобальна карта ESG-банкінгу: модель, регулювання та практика	68
Проскурина К. Ю. Неопределённость правового режима безналичных денег как причина ущемления прав их собственников при банкротстве банков	71
Радченко Н. Г. Якість кредитного портфелю банків та напрями її підвищення в Україні	74
Третьак Н.М., Здор А.А. Чат-боти: розвиток технологій дистанційного обслуговування банків в умовах цифровізації	77
Федорущенко Б.В. Система забезпечення фінансової безпеки банківського сектору України	80
Якушева І. Є. Проблеми забезпечення стійкого розвитку банківської системи України	83

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ ІНДУСТРІЇ У ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....

Алиева С.С. Финансы домохозяйств – важная составляющая благополучия государства	86
Алиева С.С. Факторы, способные обеспечить финансовую и инвестиционную привлекательность турпредприятий	89
Зайналов Ж.Р. Причины возникновения дефицита бюджета и меры по его ликвидации	91
Заславська О. І., Петканич М.-В.М. Необанки як новітня модель фінансового посередництва	93
Квасницька Р. С. Корпоративне управління в системі підвищення економічної ефективності функціонування банківських установ	96
Колєснікова Л. Л. Фінансовий консалтинг з управління персональними фінансами клієнтів на прикладі практики Ощадбанку	99
Криниця С. О., Вербіцький М.В. Сучасні підходи до фінансування креативної індустрії	102
Кузнєцова А. Я., Маслов В. О. Проблематика реалізації Державно-приватного партнерства в Україні	105
Литвин О. Є., Семенець І.В. Шляхи стимулювання інвестиційного процесу в Україні	108
Онїщенко Г.В. Глобальні ініціативи фіскальної політики і національна відповідь	111
Пантелєєва Н.М., Джаджа С.Б. Теоретичні аспекти фінансового планування діяльності бюджетних установ	114
Сокирка Д.С. “Фінансизована економіка” через призму еволюції грошей	117
Фостяк В.В., Купчик О.О. Проблеми та перспективи ринку платіжних карток в Україні в умовах цифрової економіки	121

<i>Харченко А.М., Степаненко О.С.</i> Стримуючі та посилюючі фактори ринку інноваційних банківських послуг України	122
<i>Харченко А.М., Поліщук Н.А.</i> Роль стратегічного планування платоспроможності та ліквідності банку в сучасних умовах	126
<i>Чепелюк Г.М., Григоренко А.О.</i> Кредитна політика АТ КБ «ПриватБанк» на ринку банківських послуг	128
<i>Шабанова О.В.</i> Сучасні тенденції розвитку страхового бізнесу	131
<i>Шірінян Л. В., Шірінян Е. А.</i> Формування банківської екосистеми в Україні	133
<i>Штейнгауз Д.О.</i> Сутність та класифікація фінансово-кредитних інструментів ефективного функціонування і розвитку ринку житлової нерухомості	134

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ ТА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ.....

<i>Єгоричева С. Б.</i> Застосування штучного інтелекту в банківському бізнесі для сталого розвитку	136
<i>Запорожець С.В., Тригуб Ю.П.</i> Напрями забезпечення фінансової інклюзії в Україні	139
<i>Захаркін О.О., Чухно Р. Ю.</i> Транспарентність бюджетного процесу в системі забезпечення фінансової безпеки держави	142
<i>Корнєєв В.В.</i> Цифровізація фінансового сектора: зміни і очікування	145
<i>Литвин О. Є., Романенко В.С.</i> Особливості фінансової інклюзії в умовах становлення економіки сталого розвитку	147
<i>Лобозинська С. М., Скоморович І.Г., Владичин У.В.</i> Цифрова трансформація банківської системи України	149
<i>Опенько В. А.</i> Фінтех компанії як допоміжний інструмент для розвитку фінансового сектору в Україні	152
<i>Радченко Н. Г., Пересипкін О. А.</i> Цифровізація банківських послуг у період діджиталізації інформаційних технологій	155
<i>Харченко А. М.</i> Вплив пандемії на забезпечення фінансової інклюзії в Україні	156

СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ, ІННОВАЦІЙ ТА ПАНДЕМІЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ.....

<i>Гаряга Л. О., Нечипоренко А. О.</i> Антикризове управління: особливості в умовах цифровізації економіки	160
<i>Жуковська С.Т.</i> Scrum-команда як основа підвищення конкурентоспроможності ІТ-підприємства	163
<i>Кочума І.Ю., Комісар О.В.</i> Антикризове управління в умовах карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією COVID-19	165
<i>Кочума І.Ю., Князєв О.В.</i> Основні функції менеджменту в умовах карантинних обмежень	168

<i>Кочума І.Ю., Лакутін Д.В.</i> Актуальні проблеми використання метапрограм в управлінні персоналом	170
<i>Кочума І.Ю., Шарай А.В.</i> Сучасні технології в управлінні людськими ресурсами	173
<i>Кукса В. М., Кукса В. М.</i> Управління якістю та витратами автобусних перевезень в умовах розвитку цифрових технологій та пандемії COVID-19	176
<i>Литвин О. Є., Хмелевська В. В.</i> Особливості ціноутворення на різних типах ринків	178
<i>Руденко М.В., Качуровська А.І.</i> Формування стратегії розвитку транспортних підприємств в умовах невизначеності	181
<i>Харченко А.М., Лакутін Д.В.</i> Використання технології блокчейн для побудови ефективних бізнес-процесів підприємства	183

НОВАЦІЇ У КЛЮЧОВИХ АСПЕКТАХ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ.....

<i>Гончаренко О.О., Драник Ю. С.</i> Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками	187
<i>Гончаренко О.О., Гаркуша Л. В.</i> Особливості та проблемні аспекти формування облікової політики бюджетної установи	189
<i>Зайналов Ж.Р.</i> Препятствует ли высокое налоговое бремя финансовым результатам предприятий?	192
<i>Кундря-Висоцька О. П., Демко І. І., Вагнер І. М.</i> Інтегрована звітність як інструмент ділової етики сучасних бізнес-комунікацій	196
<i>Руденко М.В., Мельник Т. В.</i> Актуальні питання обліку, аудиту та оподаткування доходів підприємств	199
<i>Самоховець М. П., Гречишкіна О.О.</i> Оцінювання податкових доходів державного бюджету Республіки Білорусь	202
<i>Шинкаренко О.М., Заєць Т.М.</i> Особливості проведення контролю розрахунків з оплати праці	205
<i>Шинкаренко О.М., Надточій С. П.</i> Особливості обліку розрахунків з покупцями і замовниками	207

НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ СЕКТОРАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА ІНДУСТРІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....

<i>Засядько А.А.</i> Розвиток ІТ-ринку України в умовах пандемії	209
<i>Пантелєєва Н.М., Васенко К.О.</i> Розробка інтерактивної карти фінансової інклюзії	212
<i>Пантелєєва Н.М., Іванюк О.</i> Розробка онлайн сервісів розрахунку ефективності майнінгу криптовалют	215
<i>Пантелєєва Н.М., Краснокутський Д.</i> Нові контури орендних відносин в цифровій економіці	218

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАНЬ ФІНАНСОВИХ І КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....

Авраменко О.Л., Міщенко О.О., Чижикова С.Е. Злочинність, пов'язана з криптовалютою на території України, та її правова оцінка	221
Брайченко С.М., Вдовіченко Р.В., Рімаві Д.С. Правова основа використання криптовалюти в Україні	224
Вайганг Г.О., Собчук А.В., Москалик А. В., Бурій Ю. А. Аналіз проблем кіберзлочинності в Україні	227
Вайганг Г.О., Комар К. В., Мельник М. М. Захист прав та інтересів особи внаслідок розміщення недостовірної інформації щодо неї в мережі Інтернет	230
Комар К. В., Шевченко В. С. Аналіз етапів підготовки до проведення слідчих дій, спрямованих на збирання інформації у електронній формі ...	232

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНИХ ЗНАНЬ І НАВИЧОК ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТОЧНИХ І МАЙБУТНІХ ОЧІКУВАНЬ СУСПІЛЬСТВА ТА РИНКУ ПРАЦІ.....

Жуковська С.Т. Еволюція ролі та змісту людського потенціалу у формуванні розвитку підприємства	235
Кочума І.Ю. Управління людськими ресурсами в умовах пандемії COVID-19: нові виклики та перспективи	238